

Factsheet Verslavingspreventie

Nederland wil dat meerderjarige spelers die een gokje willen wagen, dat kunnen doen in een veilige omgeving bij betrouwbare aanbieders van kansspelen. De Kansspelautoriteit verleent vergunningen voor het aanbieden van kansspelen en houdt toezicht op haar vergunninghouders. Vergunninghouders hebben een zorgplicht en moeten de spelers helpen om gokverslaving te voorkomen.

Wat doet de Kansspelautoriteit?

De Kansspelautoriteit verleent vergunningen, houdt toezicht en handhaaft. Dit doet de Kansspelautoriteit vanuit haar maatschappelijke doelen: beschermen van spelers (consumenten), tegengaan van illegaliteit, criminaliteit en nadelige gevolgen die kansspelen kunnen hebben zoals gokverslaving (zie voor meer informatie over de Kansspelautoriteit onder Veilig spelen op eerlijke markt).

Wat vindt zij van gokverslaving?

De Kansspelautoriteit vindt het van groot belang dat kansspelverslaving voorkomen en beperkt wordt (verslavingspreventie). Daarom ziet zij erop toe dat kansspelaanbieders hun wettelijke zorgplicht uitvoeren. Ook werkt zij samen met gemeenten, organisaties in de verslavingszorg en andere nationale en internationale organisaties om kennis te delen, onderzoeken te (laten) doen en om samen vanuit verschillende invalshoeken bij te dragen aan preventie van kanspelverslaving.

Wat zijn de doelen van verslavingspreventie?

Bij verslavingspreventie streeft de Kansspelautoriteit ernaar om:

- samen met andere belanghebbenden het relatief lage percentage gokverslaafden te handhaven of te verlagen;
- individuele risicospelers en gokverslaafden tijdig te laten identificeren en waar nodig naar hulp te laten geleiden;
- kansspelaanbieders, spelers en andere maatschappelijk belanghebbenden aan te zetten tot het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid.

Deze doelen zijn in 2016 vastgelegd in haar [Strategie verslavingspreventie](#).

Wat is gokverslaving?

Iedere meerderjarige die dat wil, moet veilig een gokje kunnen wagen. Gokken is echter nooit zonder risico. Een speler moet op tijd kunnen ophouden. Hij moet er zelf voor zorgen dat het een spelletje blijft en niet iets dwangmatig wordt.

Iemand die gokverslaafd is, weet niet van ophouden. Sommigen weten niet van ophouden, omdat ze de risico's moeilijk kunnen inschatten of willen ontsnappen aan de dagelijkse realiteit. Anderen spelen(te) veel, omdat ze hun geld willen terugwinnen en denken de volgende keer wel te kunnen winnen. Vaak gaat gokverslaving gepaard met andere problemen, zoals geld- en relatieproblemen, drugs- en alcoholverslaving. Zie over gokverslaving en gokstoornis ook de website over gokken van het Trimbos Instituut, <https://www.gokkeninfo.nl/publiek>

Hoeveel gokverslaafden zijn er in Nederland?

Uit een onderzoek van Intraval (2016)¹ blijkt dat er in Nederland ongeveer 95.700 risicospelers en 79.000 probleemspelers zijn. Uit dit onderzoek blijkt ook dat er in Nederland ongeveer 8.435.000 mensen zijn die gokken. In 2015 waren er 2.186 gokverslaafden die voor hulp aanklopten bij de verslavingszorg. Dat is tussen de 2 en 4% van het aantal geschatte risicospelers in Nederland².

Toch is het lastig aan te geven hoeveel risico- en probleemspelers er nu echt zijn. Er is geen eenduidige definitie van gokverslaving waardoor het moeilijk te meten is. Meerdere factoren spelen een rol bij het ontstaan van een gokverslaving en de onderzoeken naar de aard en de omvang zijn onderling moeilijk te vergelijken.

Wat kunnen spelers zelf doen?

Spelers zijn verantwoordelijk voor hun eigen speelgedrag. Iedere speler bepaalt dus zelf hoe lang, hoe vaak en met hoeveel geld hij speelt. De speler moet ervoor zorgen dat hij genoeg informatie heeft om zelf de risico's van kansspelen goed te kunnen inschatten. Dat betekent bijvoorbeeld ook goed luisteren naar signalen uit zijn omgeving en zelf ontdekken wanneer hij te veel speelt.

Wat is de rol van de aanbieder?

Maar wat als de speler zelf die verantwoordelijkheid niet kan nemen, bijvoorbeeld omdat hij behoort tot een kwetsbare groep zoals jongvolwassenen, of al kenmerken van verslaving vertoont? In dat geval is het de verantwoordelijkheid van de kansspelaanbieder om het onverantwoorde gedrag van die speler te signaleren en in te grijpen, bijvoorbeeld door tijdelijk de toegang tot het kansspel te ontzeggen.

¹ Modernisering kansspelbeleid, Intraval 2016.

² Meer informatie over de gegevens in het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS), en in het bijzonder de hulpvraag van gokverslaafden in Nederland vindt u op de website www.ladis.eu.

Bovendien moeten aanbieders terughoudend zijn in hun reclame en promotie, zodat zij niet aanzetten tot onmatig speelgedrag. Zie ook de factsheet Reclame op de website/publicaties.

Welke verantwoordelijkheid hebben aanbieders?

Kansspelaanbieders met een vergunning van de Kansspelautoriteit hebben de wettelijke zorgplicht om gokverslaving zoveel mogelijk tegen te gaan. Zij mogen mensen niet aanmoedigen om meer te spelen of de indruk wekken dat spelen hun geldproblemen oplost. Kansspelaanbieders moeten maatregelen nemen, het gedrag van spelers in de gaten houden, spelers informeren en ingrijpen als het speelgedrag daar aanleiding toe geeft. Een goede verwijzing naar zelfhulp en verslavingszorg hoort daar ook bij. Zo kunnen kansspelaanbieders voorkomen dat spelers verslaafd raken of (nog meer) (geld)problemen krijgen.

Wat is de rol van de Kansspelautoriteit?

De Kansspelautoriteit ziet erop toe dat kansspelaanbieders hun zorgplicht vervullen. Verslavingspreventie moet deel uitmaken van hun bedrijfsvoering, beleid en praktijk. De Kansspelautoriteit kan bedrijfsbezoeken afleggen, maar zij kan zich ook beperken tot het opvragen van documenten. Ook heeft zij een actieve coördinerende rol, door de kansspelaanbieders te wijzen op hun verantwoordelijkheden, kennis uit te wisselen en goede voorbeelden te delen met de markt. Om inzicht te hebben in de laatste ontwikkelingen rondom zorgplicht en de effectiviteit van mogelijke maatregelen onderhoudt de Kansspelautoriteit contact met buitenlandse toezichthouders op de kansspelmarkt, kennisinstituten, wetenschap, zelfhulporganisaties en verslavingszorginstellingen. Kennis die de Kansspelautoriteit daaruit opdoet, deelt zij met de kansspelaanbieders.

Waaruit bestaat de zorgplicht?

Het wettelijke begrip 'zorgplicht' bestaat uit de volgende eisen:

- Voor *alle* aanbieders van kansspelen geldt de wettelijke verplichting dat zij alle noodzakelijke maatregelen en voorzieningen moeten treffen om kansspelverslaving zoveel mogelijk te voorkomen.
- Daarnaast moeten de *leidinggevenden* van alle kansspelaanbieders over kennis en inzicht beschikken om kansspelverslaving te voorkomen. Enige uitzondering hierop vormen de incidentele loterijvergunningen, waarbij er niet meer dan € 4.500 euro in totaal kan worden gewonnen.
- Medewerkers in speelautomatenhallen en speelcasino's moeten een specifieke opleiding gevolgd hebben, die voldoet aan bepaalde eisen.
- Spelers die (te) veel aan het spelen zijn en mogelijk kansspelverslaafd zijn, moeten worden aangesproken en gewezen op de gevaren van kansspelen en op de mogelijkheden van hulp/verslavingszorg.

- Aanbieders moeten zorgen voor een effectieve registratie van en controle op spelers die zich (tijdelijk) hebben laten uitsluiten.

Hoe werkt de zorgplicht in de praktijk?

Voor alle kansspelaanbieders geldt dat zij de verplichting hebben om te voorkomen dat deelnemers onmatig gaan spelen en dat minderjarigen en kwetsbare groepen beschermd worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat een aanbieder van loterijen en krasloten er verantwoordelijk voor is dat deze niet worden verkocht aan minderjarigen. Ook zal de aanbieder van sportwedenschappen zodanige maatregelen en voorzieningen moeten treffen dat deelnemers niet verslaafd raken aan het product dat zij aanbieden.

Specifiek voor speelautomatenhallen en speelcasino's geldt dat medewerkers getraind moeten zijn en blijven op het gebied van verslavingspreventie. Dit betekent dat medewerkers ook herhalingstrainingen moeten volgen. De aanbieder moet bij de Kansspelautoriteit kunnen aantonen dat alle medewerkers deze trainingen gevolgd hebben; de Kansspelautoriteit ziet hierop toe. De trainingen moeten bovendien aan een aantal kwaliteitseisen voldoen. En het mag niet bij theorie blijven: medewerkers moeten in de praktijk brengen wat ze bij de trainingen hebben geleerd.

Wat zegt de wet?

De hierboven genoemde eisen met betrekking tot de zorgplicht en de trainingen van medewerkers staan ook omschreven in [artikel 4a Wet op de kansspelen \(Wok\) en het Besluit werving, reclame en preventie kansspelverslaving](#), alsmede de daarbij behorende [ministeriële regeling](#). Uiteraard is de aanbieder ook verplicht tot naleving van de overige bepalingen uit de Wok, het Besluit werving, reclame en preventie kansspelverslaving en de bijbehorende ministeriële regeling.

Hoe houdt de Kansspelautoriteit toezicht?

De Kansspelautoriteit houdt op risicogestuurde wijze toezicht, ook op de naleving van de zorgplicht. Dat betekent dat de Kansspelautoriteit mogelijke risico's bepaalt op grond van signalen, klachten en meldingen onder andere van consumenten, maar ook van bijvoorbeeld aanbieders zelf. Daarnaast controleert de Kansspelautoriteit met steekproeven of aanbieders voldoen aan de zorgplicht. Ook gaat de Kansspelautoriteit zowel aangekondigd als onaangekondigd op bezoek, bijvoorbeeld in het kader van een thematisch onderzoek, waarbij ze op een grotere schaal kijkt of aanbieders aan de eisen voldoen.

Kansspelen online en gokverslaving

Tot nog toe houdt de Kansspelautoriteit alleen toezicht op de naleving van de zorgplicht bij landgebonden vergunninghouders. De huidige wet op de kansspelen biedt namelijk geen mogelijkheid om een vergunning te verlenen voor online

kansspelaanbod. Alle online kansspelen zijn daarom ook verboden. Als de Eerste Kamer der Staten-Generaal het wetsvoorstel Kansspelen op afstand (KOA) aanvaardt, zal deze wet op een nog te bepalen datum van kracht worden. Het wetsvoorstel geeft voor kansspelen op afstand, maar ook voor speelcasino's en speelhallen nadere invulling en uitwerking van het begrip zorgplicht en geeft de Kansspelautoriteit extra instrumenten om op de naleving van de zorgplicht toe te zien. Dit laat echter onverlet dat ook nu al de wettelijke verplichting voor aanbieders geldt om kansspelerverslaving zoveel mogelijk te voorkomen.

Wat verandert er als KOA van kracht is?

Aanbieders van kansspelen online kunnen dan een vergunning aanvragen bij de Kansspelautoriteit. Ook moeten zij dan voldoen aan de (verscherpte) zorgplicht. Met de nieuwe wet komt er ook een Centraal Register Uitsluiting Kansspelen (CRUKS), dat de Kansspelautoriteit momenteel inricht. Dit register maakt het mogelijk dat spelers zich tijdelijk kunnen uitsluiten van kansspelen bij alle vergunde aanbieders. Als uiterste interventie maatregel zal het ook mogelijk worden dat spelers onder bepaalde voorwaarden onvrijwillig kunnen worden opgenomen in het register.

Toekomstige vergunninghouders, maar ook de landgebonden aanbieders (speelcasino's en speelhallen) moeten bovendien gaan bijdragen aan een nog op te richten Verslavingsfonds. Uit dit fonds worden kosten vergoed voor preventiehulp, onderzoek en (anonieme) behandeling van kansspelerverslaving. De hoogte van de bijdrage is 0,25% van het bruto spelresultaat (BSR).

Wat als de aanbieders niet aan de eisen voldoen?

Als een kansspelaanbieder met een vergunning niet aan de voorwaarden voldoet, kan de Kansspelautoriteit de vergunning wijzigen, intrekken, een boete of een last onder dwangsom opleggen. Wat casino's en speelhallen betreft: de Kansspelautoriteit verleent de vergunning aan Holland Casino (speelcasino's) en houdt hier toezicht op. Speelhallen hebben een aanwezigheidsvergunning van de gemeente nodig en moeten voldoen aan de voorwaarden die de gemeente daarin stelt ten aanzien van de zorgplicht. Voldoet een speelhal niet aan die voorwaarden, dan kan de gemeente de vergunning wijzigen of intrekken. De Kansspelautoriteit en gemeenten houden beide toezicht op de zorgplicht in speelhallen via artikel 4a van de Wok en kunnen in dat kader boetes opleggen. Speciaal voor speelhallen heeft de Kansspelautoriteit een [Handleiding zorgplicht](#) opgesteld.

Welke rol heeft de gemeente?

Gemeenten hebben een belangrijke rol bij verslavingspreventie in speelhallen. Wie een speelautomatenhal wil openen, heeft daarvoor een aanwezigheidsvergunning en een vergunning speelautomatenhal van de gemeente nodig. De burgemeester kan die vergunning alleen verlenen, als die bevoegdheid in een gemeentelijke verordening is toegestaan. Is dat niet het geval, dan is vestiging van een

speelautomatenhal dus niet mogelijk. Gemeenten kunnen aan de vergunningen bepaalde voorschriften verbinden, waaronder de zorgplicht. Gemeenten moeten op grond van de wet minimaal vereisen dat de speelautomatenhal over een beleid beschikt ter voorkoming van kansspelverslaving. Ook hebben gemeenten een rol in het verdere toezicht op de naleving van deze vergunningvoorschriften. In Nederland hebben nu ongeveer 150 gemeenten een aanwezigheidsvergunning aan speelhallen afgegeven. De Kansspelautoriteit wil gemeenten ondersteunen bij de opstelling van de eisen aan verslavingspreventie in de aanwezigheidsvergunning en de manier waarop zij hierop kunnen handhaven. De Kansspelautoriteit spreekt hierover met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en een aantal individuele gemeenten.

Gokverslaafd, en dan?

Aanbieders moeten spelers die risicovol spelgedrag vertonen en verslaafde spelers kunnen doorverwijzen naar professionele hulpverlening. Kijk voor een overzicht van instellingen voor verslavingszorg op www.gokkeninfo.nl. Naast professionele hulp kunnen spelers ook anoniem terecht bij zelfhulporganisatie 'Anonieme Gokkers en Omgeving Gokkers', de [AGOG](http://www.agog.nl).

Klachten

Als kansspelaanbieders aanzetten tot te veel spelen en/of hun zorgplicht niet of onvoldoende vervullen, ontvangt de Kansspelautoriteit daar graag een melding van. Zo wil de Kansspelautoriteit inzicht krijgen in het aantal en het soort klachten. U kunt deze meldingen sturen naar info@kansspelautoriteit.nl. Vervolgens kan de Kansspelautoriteit de aanbieder hierop aanspreken. De Kansspelautoriteit lost echter zelf geen individuele klachten op. U kunt hiervoor het best contact opnemen met de aanbieder zelf. (Zie voor contactgegevens onder: Vragen?)

Veilig spelen op eerlijke markt

De Kansspelautoriteit maakt zich sterk voor een betrouwbaar aanbod van kansspelen in een veilige omgeving. Dit doet de Kansspelautoriteit als overheidsgezag samen met spelers, aanbieders van vergunde kansspelen en overheidsdiensten waarmee zij eveneens samenwerkt. Om het belang van betrouwbare kansspelen in een veilige omgeving te bewaken is de aanpak van de Kansspelautoriteit streng en rechtvaardig.

De Kansspelautoriteit heeft als maatschappelijke opdracht:

- Toezicht houden op het naleven van betrokken wet- en regelgeving voor kansspelen en het handhaven hiervan;
- Beslissen over aanvragen om vergunningen voor kansspelen;
- Bevorderen van het voorkomen en beperken van kansspelverslaving;
- Geven van voorlichting en informatie.

Juni 2017

De Kansspelautoriteit staat er samen met aanbieders en spelers voor dat mensen alleen veilig een gokje kunnen wagen. Als iedereen hieraan meewerkt, kun je mensen beschermen, misdaad weren en met elkaar een even eerlijke en aantrekkelijke kansspelmarkt bieden.

Vragen?

Heeft u vragen of opmerkingen over deze factsheet? U kunt dan een e-mail sturen of bellen met onze informatielijn. Die is bereikbaar via het e-mailadres info@kansspelautoriteit.nl en tussen 9.00 en 13.00 uur via het telefoonnummer 070 – 302 13 00. De Kansspelautoriteit helpt u graag verder. Kijk voor meer informatie over de Nederlandse Kansspelautoriteit op onze website: www.kansspelautoriteit.nl.